

N:o 77.

Af herr **H. Eriksson** i Elgered, om nedsättning med 40,000 kronor i tredje hufvudtitelns anslag m. m.

Med anledning af motion om nedsättning af tredje hufvudtiteln från 613,000 till 500,000 kronor, föreslog statsutskottet vid 1889 års riksdag, i enlighet med de åsikter, som utskottet flere gånger förut uttalat om önskvärdheten af en nedsättning af utgifterna under denna hufvudtitel, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t ville tillse, om ej nämnda utgifter kunde minskas. Detta utskottets förslag blef af Första Kamnaren förkastadt, men af Andra Kamnaren utan votering godkändt.

Samma förslag förnyades af statsutskottet vid 1890 års riksdag, då utgången i hvardera kammaren blef densamma som året förut. Vid 1890 års riksdag beslöt Andra Kamnaren icke blott i likhet med Första Kamnaren och i enlighet med statsutskottets förslag att »hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes tillse, huru vida sådana anordningar kunna vidtagas, att utgifterna under tredje hufvudtiteln blifva ytterligare minskade», utan godkände derjemte för sin del, med 129 ja mot 74 nej, ett af flere reservanter i statsutskottet framställt yrkande, att det under anslagstiteln »ministerstaten» uppförda belopp, 337,941 kronor, skulle nedsättas med 40,000 kronor, eller till 297,941 kronor, och således hufvudtitelns slutsumma minskas från 606,750 kronor till 566,750 kronor. Att Första Kamnaren nu omsider biföll skrivelseförslaget, derför hade man utan allt tvifvel att tacka farhågan för nämnda reservation om omedelbar nedsättning af utrikesbudgeten. Den gemensamma omröstningen om denna senare fråga utföll i Första Kamnaren med 120 röster för anslagets bibehållande vid oförminskadt belopp och 21 röster för dess nedsättning, i Andra Kamnaren med 61 röster för den förra och 158 röster

för den senare meningen, hvadan således Riksdagen med 181 röster mot 179 beviljat det af Kongl. Maj:t begärda beloppet.

Det torde ej hafva fallit ur minnet, att denna utgång af den gemensamma omröstningen berodde på en tillfällighet.

Då statsverkspropositionen till innevarande Riksdag utvisar, att Kongl. Maj:t funnit sig icke böra fästa något det ringaste afseende vid Riksdagens omsider fattade beslut, att hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t sjelf tacktes taga initiativet till en nedsättning af ifrågavarande hufvudtitel, finner jag mig föranlåten att underställa Riksdagens pröfning det af Andra Kammaren förlidit år med 158 röster mot 61 fattade beslut om åtminstone någon liten minskning af de dryga kostnaderna för vår diplomati.

Såsom motiv härför tillåter jag mig att hänvisa till de förut i ämnet väckta motioner och till förlidit års diskussion i Andra Kammaren, som i min tanke innehålla en tillräckligt fullständig vederläggning af de skäl, som utrikesministern anfört för anslagets bibehållande vid sitt nuvarande belopp.

Endast på en enda detalj af utrikesministerns yttrande i ämnet anser jag mig böra särskildt fästa Riksdagens uppmärksamhet.

I nuvarande utrikesministerns anförande till statsrådsprotokollet den 6 december 1889 yttras, att en beskickning i Konstantinopel vore »nödvändig ur rent politisk synpunkt, emedan de frågor, som der ständigt afhandlades, vore af den vikt, att Kongl. Maj:ts regering måste ega kännedom om förhandlingarnas gång och det språk, som der fördes af de olika makternas representanter, för att derigenom kunna bedöma den allmänna politiska ställningen i Europa». Likaledes förklarar han, i sitt anförande till statsrådsprotokollet den 5 december 1890, att en beskickning i Wien är nödvändig »ur politisk synpunkt», såsom skäl för hvilken underliga åsigt anföres följande ej mindre underliga påstående: »Ingen fråga, som berör maktställningen i Europa, kan afgöras, utan att utgången inverkar på alla stater af någon betydelse och deribland äfven de förenade rikena», hvarför och då Österrike-Ungern deltagit i dessa frågors afgörande, en svensk beskickning i Wien skall vara oumbärlig! Detta upprepade utrikesministern i båda kamrarna den 18 februari 1891, och tillade då, såsom ytterligare skäl för nödvändigheten af en svensk beskickning i Wien, dels »historiens vittnesbörd» (om hvad?), dels »de viktiga underhandlingar, som vid tiden för de senaste krigen fördes i Wien». Slutligen har utrikesministern i sitt anförande till statsrådsprotokollet den 27 november 1891 dels åter upprepat samma skäl för en svensk beskickning i Wien, dels dragit försorg om att undanröja hvarje tvifvel om det högpolitiska syftmålet, i det han tillägger, att beskickningen i Wien skulle

kunna undvaras, om det endast vore våra ekonomiska intressen, som skulle der bevakas. Men denna uppfattning af ändamålet för vår diplomatiska representation i Wien *förkastar* utrikesministern, hvadan det sålunda är otvetydigt uttaladt, att den skall underhållas såsom nödvändig »ur politisk synpunkt», med hänsyn till frågor om »maktställningen i Europa» och för »viktiga underhandlingar» vid inträffande krig. Denna gång efter annan upprepade förklaring befinner sig i en anmärkningsvärd och beklaglig strid med Kongl. Maj:ts försäkran i talet vid denna riksdags öppnande, att högst densammes oafslåtliga beinödanden äro rigtade på vidmakt hållande af ett godt förhållande till *alla* främmande makter. Sådana beinödanden förutsätta nemligen den fullständigaste afhållsamhet från all inblandning i frågor, som »beröra maktställningen i Europa» och i sådana »underhandlingar», som »vid tiden för de senaste krigen fördes i Wien».

Ännu mera markeras denna motsägelse af ett yttrande från en f. d. ledamot af statsrådet vid behandlingen af tredje hufvudtiteln i Första Kammaren förlidet år. Friherre B. A. Leijonhufvud uppstälde då, utan att röna någon gensaga från ministerbanken, såsom framtidsregel för Sveriges politik, det af talaren såsom historisk tradition antagna förhållandet, att två stater, som sjelfva ej äro grannar, men gränsa till en mellanliggande stat, böra alliera sig mot denna tredje stat. Talaren tillämpade denna regel på Sverige och Turkiet såsom förbundsbröder mot Ryssland, »ty Ryssland ligger mellan oss, och intet, som af denna makt företages på Balkanhalfön, kan för oss vara likgiltigt». Det är tydligt, att denna regel lika väl eller än hellre kan af den, som delar talarens mening, tillämpas på Sverige och Österrike — det ville med andra ord säga, på Sverige och trippelalliansen — såsom bundförvandter mot Ryssland. Sådana kommentarier till utrikesministerns ihärdiga, på ofvan anförda sätt motiverade försvar för en svensk beskickning i Wien äro egnade att väcka lika mycken oro som förvåning, och om båda delarne saknas ej vittnesbörd.

Då det synes mig i hög grad önskvärdt, att Riksdagen uttalar sig i en motsatt rigtning, tillåter jag mig föreslå,

att Riksdagen dels i skrifvelse till Kongl. Maj:t uttalar sin önskan, att beskickningarna i Wien och å andra orter, der de äro öfverflödiga eller mindre nödiga, indragas, dels nedsätter tredje hufvudtiteln anslag med 40,000 kronor.

Stockholm den 29 januari 1892.

Halvar Eriksson.